

Prof. dr hab. n. med. Jerzy Strużyna
Klinika Chirurgii Plastycznej, Rekonstrukcyjnej i Leczenia Oparzeń
Uniwersytet Medyczny w Lublinie
Wschodnie Centrum Leczenia Oparzeń i Chirurgii Rekonstrukcyjnej
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łęcznej
ul. Krasnystawska 52, Łęczna 21-010

RECENZJA

dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
doktora Macieja Grajka
w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Recenzja opiera się na kryteriach określonych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. nr 196, poz. 1165) i obejmuje obok charakterystyki sylwetki naukowej trzy najważniejsze elementy składające się na dorobek habilitanta, to jest:

1. osiągnięcie naukowe będące przedmiotem postępowania habilitacyjnego,
2. pozostałe osiągnięcia naukowe,
3. dorobek dydaktyczny i organizacyjny.

Dr n. med. Maciej Grajek urodził się w 1977 roku w Siemianowicach Śląskich. Po ukończeniu studiów na Wydziale Lekarskim Śląskiej Akademii Medycznej w latach 2003-2004 odbywał staż podyplomowy w Szpitalu Miejskim w Rudzie Śląskiej. Od 2004 roku do dnia dzisiejszego związany jest z Kliniką Chirurgii Onkologicznej i Rekonstrukcyjnej Centrum Onkologii IMSC w Warszawie, Oddział w Gliwicach. W 2012 roku uzyskał tytuł specjalisty w chirurgii ogólnej, a w 2016 roku tytuł specjalisty w chirurgii onkologicznej.

Pracę doktorską pt. „Ocena skuteczności i ryzyka niepowodzeń mikrozespołów naczyniowych w chirurgii rekonstrukcyjnej u chorych na miejscowo zaawansowanego raka regionu głowy i szyi” obronił z wyróżnieniem w 2010 roku.

Brał udział w licznych szkoleniach zawodowych, doskonaląc swoje umiejętności w kraju i w renomowanych ośrodkach zagranicznych w Stanach Zjednoczonych.

Ocena osiągnięcia naukowego będącego przedmiotem postępowania habilitacyjnego

Habilitant przedstawił do oceny jako osiągnięcie naukowe monotematyczny cykl 5 publikacji na temat: „Skuteczność zastosowania różnych technik mikrochirurgii rekonstrukcyjnej w zaopatrywaniu ubytków poresekcyjnych i pourazowych w przypadkach kazuistycznych”.

1. Grajek M, Maciejewski A, Szumniak R, Krakowczyk Ł
Zastosowanie trzech płatów wolnych w jednoczasowej rekonstrukcji nosa po rozległej resekcji z powodu nowotworu złośliwego.
Pol Przegl Chir. 2012 Feb;84(2):99-101
2. Grajek M, Maciejewski A, Oleś K, Szymczyk C, Krakowczyk L
An Experience with Auricular Free Flap Epiglottis Reconstruction after Supraglottic Laryngectomy.
J Reconstr Microsurg. 2016 Feb;32(2):164-8
3. Maciejewski A, Krakowczyk Ł, Szymczyk C, Wierzgoń J, Grajek M, Dobrut M, Szumniak R, Ulczok R, Giebel S, Sajor G, Półtorak S
The First Immediate Face Transplant in the World.
Ann Surg. 2016 Mar;263(3):e36-9
4. Grajek M, Maciejewski A, Giebel S, Krakowczyk L, Ulczok R, Szymczyk C, Wierzgoń J, Szumniak R, Walczak D, Drozdowski P, Szpak-Ulczok S, Półtorak S.
First complex allotransplantation of neck organs - larynx, trachea, pharynx, esophagus, thyroid, parathyroid glands and anterior cervical wall: a case report.
Ann. Surg., 2017 May 1 vol. 266, no. 2, 2017, pp. e19-e24

5. Grajek M, Bula D, Zeman M, Maciejewski A.

Limitations and limits and of vascularized composite allotransplantations: can we reach the holy grail?

Curr. Opin. Organ Transplant.: 2020; 25 (6): 609-614

Prace stanowią tematyczny zbiór wybranych przez autora artykułów z zakresu technik mikrochirurgii rekonstrukcyjnej, opublikowanych w latach 2012-2020 w renomowanych, indeksowanych czasopismach, w większej części o zasięgu międzynarodowym. W czterech z nich habilitant jest pierwszym autorem. Cykl prac poddanych analizie charakteryzuje się wysokim IF równym 22,97 oraz ilością punktów MNiSW w liczbie 229.

Pierwszy, najstarszy artykuł, jedyny opublikowany w polskim czasopiśmie, opisuje nietypową rekonstrukcję nosa zewnętrznego z wykorzystaniem trzech osobnych płatów wolnych. Autor podjął się odtworzenia struktur nosa według własnej koncepcji, ryzykownej ze względu na znacznie większą ilość możliwych powikłań. Jego modyfikacja pozwoliła jednak uzyskać bardzo dobry efekt funkcjonalny i estetyczny w jednoetapowej operacji odtwórczej całego nosa.

W drugiej publikacji cyklu habilitant przedstawił pionierską metodę rekonstrukcji nagłośni z użyciem wolnego płata z małżowiny usznej. Była to pierwsza na świecie tego typu operacja. Jak pokazują wyniki, uzupełniony w ten sposób ubytek tkanek pozwolił skutecznie oddzielić drogę pokarm/powietrze, pozwalając choremu swobodnie oddychać i przyjmować pokarm bez krztuszenia się.

Trzecia prezentowana praca opisuje pierwszy na świecie przeszczep twarzy dla ratowania życia, wykonany u młodego poszkodowanego, który doznał awulsyjnej amputacji powłok twarzy. Jest to jedyny artykuł z cyklu, w którym habilitant nie jest pierwszym autorem. Mimo tego, jego wkład w tej unikatowej na skalę światową operacji był znaczny, co wynika z opisu w autoreferacie. Udział w naukowym opracowaniu artykułu obejmował napisanie części manuskryptu.

Następna publikacja dotyczy również znaczącego dokonania w chirurgii rekonstrukcyjnej, jakim było przeprowadzenie pierwszego tak złożonego przeszczepu narządów szyi, który obejmował gardło, krtań, tchawicę, tarczycę, przytarczycę i powłoki. Dzięki tej operacji pacjent odzyskał pełną funkcjonalność w zakresie oddychania drogą naturalną, odżywiania i mówienia.

Ostatni artykuł serii nie jest opisem przypadku, a podsumowuje stan wiedzy na temat rekonstrukcji wielotkankowych wykorzystujących techniki mikrochirurgiczne. Autor przekazuje w nim swoje doświadczenie i przemyślenia, a także porusza kwestie etyczne. Wskazuje również na ograniczenia i drogi dalszego rozwoju w dziedzinie przeszczepów wielotkankowych.

Uważam za bardzo wartościowy wybór habilitanta, aby swoje badania przeprowadzić w tym obszarze chirurgii rekonstrukcyjnej. Przedstawiona w cyklu artykułów tematyka, obejmująca pod względem klinicznym, najbardziej zaawansowane rekonstrukcje tkanek w obrębie głowy i szyi, pokazuje imponujące dokonania zespołu chirurgów niosących pomoc poszkodowanym, dla których te ryzykowne, nierzadko kilkunastogodzinne zmagania na bloku operacyjnym są jedyną szansą na poprawę jakości życia i powrót do normalnego funkcjonowania. Nie można w tym miejscu pominąć, kluczowego w prezentowanych przypadkach, elementu pracy zespołowej. W specjalnościach zabiegowych, a szczególnie w chirurgii rekonstrukcyjnej, współpraca wielu osób zarówno w trakcie operacji, jak i podczas przygotowywania manuskryptów jest nieodzowna. Bez wątplenia, w tym wieloosobowym zespole, doktor Maciej Grajek odgrywa bardzo istotną rolę, a biorąc pod uwagę przedłożony monotematyczny cykl publikacji, jego wkład pod względem zarówno klinicznym, jak i naukowo-badawczym jest kluczowy.

Można mieć zastrzeżenia, że żadna z prezentowanych publikacji nie jest pracą oryginalną w klasycznym podejściu, jednak w chirurgii rekonstrukcyjnej prace kazuistyczne mają ponad przeciętną, wysoką wartość. W tej dziedzinie trudno o algorytmy, schematy i powtarzalność. Większość operacji wymaga oryginalnego spojrzenia i częstych modyfikacji nawet w trakcie zabiegu. To tylko podwyższa wartość dokonań autora i pokazuje jak istotne jest indywidualne podejście do operacji odtwórczych. Prezentowany przez habilitanta cykl prac stanowi znaczny wkład w rozwój chirurgii rekonstrukcyjnej, dzięki temu w mojej ocenie w pełni spełnia wymagania habilitacyjne.

Liczne nagrody i wyróżnienia, a także zainteresowanie dokonaniem habilitanta chirurgów i naukowców z Europy i Stanów Zjednoczonych potwierdzają jak dużą wartość ma jego praca.

Ocena pozostałych osiągnięć naukowych

Dorobek naukowy doktora Macieja Grajka jest znaczący i obejmuje łącznie 26 publikacji, z czego 18 prac powstało po doktoracie. Impact Factor dla całego dorobku naukowego wyniósł 34,983 (w tym 22,97 dotyczy cyklu habilitacyjnego). Habilitant uzyskał 493 punkty MNIŚW oraz współczynnik Hirscha 3 (wg Web of Science) z łączną liczbą cytowań: 53. Poza tym jest autorem 5 rozdziałów w podręcznikach (w tym w 1 międzynarodowym). Prezentował ponad 100 doniesień na konferencjach naukowych w Polsce i za granicą.

W działalności naukowej kandydata dominuje przede wszystkim tematyka chirurgii rekonstrukcyjnej i podobnie jak w artykułach z cyklu habilitacyjnego, z wykorzystaniem wolnych płatów tkankowych. Habilitant brał udział w wielu ciekawych i nieszablonowych badaniach i projektach, mających na celu lepsze wykorzystanie technik mikrochirurgicznych w odtwarzaniu różnego rodzaju ubytków, w większości poonkologicznych. Moją szczególną uwagę zwróciły dwie prace na modelu zwierzęcym polegające na modyfikacji płatów przez ich prefabrykację lub prelaminację.

Ocena działalności dydaktyczno-organizacyjnej

Doktor Maciej Grajek zaangażowany jest czynnie w edukację lekarzy, współorganizację licznych szkoleń, kursów i konferencji.

Od 2017 roku pełni funkcję koordynatora Wielospecjalistycznego Zespołu Narządowego Guzów Tkanek Miękkich i Kości, gdzie kieruje planowaniem postępowania u chorych onkologicznych, uwzględniając techniki mikrochirurgiczne, aby zwiększyć odsetek zabiegów oszczędzających kończyny. Jest także członkiem Zespołu Przeszczepów Twarzy.

Wykłada co roku na akredytowanych przez Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego kursach. Tematyka wykładów dotyczy podstaw chirurgii rekonstrukcyjnej. Kandydat otrzymuje liczne zaproszenia i wykłada na prestiżowych konferencjach krajowych i zagranicznych (w tym wykładał na konferencjach w Belgii i Niemczech).

Pełni stanowisko przewodniczącego Sekcji Chirurgii Rekonstrukcyjnej przy Towarzystwie Chirurgów Polskich (TChP). Należy i działa w wielu towarzystwach naukowych, w tym jako członek zarządu w TChP.

Jest kierownikiem specjalizacji z chirurgii onkologicznej od 2017 roku.

W działalności dydaktycznej kandydata brakuje mi jedynie zaangażowania w szkolenie przeddyplomowe, nadrabia za to pokaźną aktywnością organizacyjną.

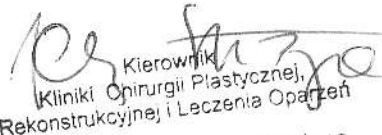
Podsumowanie

Po zapoznaniu się z cyklem prac stanowiących osiągnięcie naukowe kandydata, całokształtem dorobku naukowego oraz działalnością dydaktyczno-organizacyjną stwierdzam, że doktor Maciej Grajek posiada dorobek i osiągnięcia wymagane od kandydatów do stopnia doktora habilitowanego.

Liczne prace i projekty, w których kandydat brał udział, mają istotny wydźwięk praktyczny, pozwalają podnieść poziom leczenia, a przede wszystkim pomóc chorym i poprawić ich jakość życia. Habilitant charakteryzuje się wybitnym poziomem umiejętności w zakresie opanowania technik chirurgii rekonstrukcyjnej i mikrochirurgii. Dokonania autora świadczą o niezwykle nowatorskim podejściu oraz indywidualnym sposobie planowania zabiegów odtwórczych. Skuteczność działań kandydata potwierdzają znakomite wyniki leczenia. Złożony przeszczep narządów szyi według autorskiego pomysłu habilitanta, czy unikatowy płat z małżowiny usznej w rekonstrukcji nagłośni, budzą podziw jako wyjątkowe i oryginalne metody przywracające funkcjonalność rekonstruowanych narządów. Należy również podkreślić, że wiele rozwiązań i metod, nad którymi pracował i które wprowadził w codzienną praktykę, ma charakter pionierski. Osiągnięcia kandydata, wskazują na posiadanie wysokich umiejętności współpracy z innymi naukowcami i tworzenia zgranych i efektywnych zespołów badawczych.

Osiągnięcia naukowe doktora, jego profesjonalizm i doświadczenie kliniczne są dostrzegane i doceniane w całym kraju i poza jego granicami.

W związku z powyższym wnoszę do Rady Naukowej Centrum Onkologii – Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie o podjęcie uchwały o nadaniu doktorowi Maciejowi Grajkowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne.

Kierownik
Kliniki Chirurgii Plastycznej,
Rekonstrukcyjnej i Leczenia Oparzeń
prof. dr hab. med. Jerzy Strużyna